

probationem in contrarium, ex qua ratione & bene (cum Mascardo per eum citato) inferit à ratione cessante Farin. ubi proxime num. 125. quod in omnibus, in quibus præsumptio juris & de jure recipit probationem in contrarium, in eisdem etiam casibus condemnatus tali præsumptione appellare potest: quales ii sunt casus, in quibus præsumptio juris & de jure admittat, probationem in contrarium, vide exactissime Menoch. de præsumpt. d. lib. 1. q. 61. cum pluribus seqq. ubi etiam, quales sunt præsumptiones juris & de jure; condemnatus autem sola juris præsumptione non prohibetur appellari, quia semper admittit probationem in contrarium. Ita Menoch. d. q. 76. in fin.

CAPUT VII.

A sententia declarante, beneficium incompatible vacasse, mandanteque providere personæ idoneæ; appellacioni interpolitæ, an judex Ecclesiasticus vim faciet, non deferens, procedensque ejus ad executionem.

SUMMARIUM.

- 1 Declaratoria sententia, aliquam incidisse in penam ipso jure impostam, an sit necessaria.
- 2 Clericus privatus beneficio ipso jure per adeptionem secundi an ad declaratoriam sententiam sit necessarius citandus.
- 3 A pena per legem ipso jure imposta, licet non sit licita appellatio, tamen à declaratoria aliquem in eam incidisse, illam admittit quoad urumpue effectum.
- 4 Incompatible beneficium obtinens ob non residentiam an possit de facto spoliari, vel an prius debeat citari, & audiri.
- 5 Incompatible obtinens sententia an requiratur diffinitiva, ad privationem, & an appellacioni ab ea deferenda, cernat Senatus Regius auditis per via violentia.
- 6 Appellacioni à sententia declaratoria, beneficium incompatible vacasse per adeptionem pacificam possessionis, secundi, non esse deferendum, verius demonstratur.
- 7 Incompatible beneficium ipso jure vacans potest liberè ab ordinario conferri absque declaratoria sententia, nec citacione possessoris.
- 8 Possessore privato ipso jure, potest alius eligi absque alia sententia privationis.
- 9 Beneficium quando vacat ipso jure per obtentionem secundi non est necesse judicem adire pro sententia declaratoria privationis.
- 10 Incompatible beneficium quantum ad juris effectum vacans est, & ideo in ejus collatione & provisione nulla requiritur possessoris citatio.
- 11 Possessor privatus ipso jure per adeptionem secundi incompatible si ad collationem de jure vacantis non fuit citatus, tamen possessio facti, & detentio advocati ab eo non potest, nisi citacione premissa. Text. in c. licet Episcopus de præbed. in 6. explanatur. ib.
- 12 Executor Apostolicus ad tradendam possessionem beneficii vacantis ipso jure proviso tradere non debet, nec à detentatore aufrenda, nisi ipso prius citato, quando ad ejus provisionem citatus non fuisse.
- 13 Quod extenditur ad omnes, privat omnes ipso jure.
- 14 Dominium licet sit amissum, & publicatum ipso jure, non tamen possessio, que est facti.
- 15 Notorie ubi constat, quem esse privatum beneficio ipso jure, vel quando in sententia declaratoria possessor vocatus fuit, aut etiam in collatione vacantis beneficii, ipso jure possessio advocari potest à detentatore absque alia citacione. Et ita procedunt Doctores indistinctè tenentes, posse à

- 16 Causa cognitio que est adhibenda in tollenda possessione à detentatore ob vacationem ipso jure, debet esse summaria.
- 17 Beneficium incompatible cum vacans sit per sententiam legalem, nihil aliud remanet faciendum, quam ipsa nudi facti executio. Nec tunc ordinarius aliud agit nisi ut juris executor & minister, illam legale sententiam executioni tradat. ib.
- 18 Sententia judicis non debet esse melioris conditionis, quam sententia juris, & quomodo ab illius executore non appellatur, ita nec debet appellari ab executore juris.
- 19 & 21 Dejectus per judicem à beneficio vacante ipso jure præmissa citacione, non est restituendus.
- 20 Privatus ipso jure si spoliatur a privato (auctoritate tamen judicis) restitui non debet, quem excludit exceptio privationis ipso jure.
- 22 Ordinarius liberam facultatem & potestatem habet à jure providendi beneficia incompatible vacantia ipso jure per pacificam possessionem secundi.
- 23 Plurima jura canonica ad idem expressa explanantur ibide appellacionem non esse admittendam à judice, cujus facultati seu libero arbitrio aliquid de jure committitur, omnium receptissima est sententia.
- 24 Libera facultas dici non potest, que ab alio dependentiam habet. (Libere) dictio idem importat quod sine alterius consilio, consensu, interventu, equisione seu interventione, ib.
- 25 (Libere) dictio importat voluntatem absolutam.
- 26 (Libere) dictio liberam denotat potestatem in faciente sua sponte & alterius voluntate non requisita.
- 27 (Libere) dictio, ubi apponitur, impedit appellacionem, quia idem importat, quod appellacione & prescriptio non obstant.
- 28 Commissio signata cum clausula (libere expedienda & determinanda) intelligitur appellacione remota.
- 29 Philip. Franc. declaratur, dum dicit, quod in commissione cum clausula (libere terminanda) possit appellari, ubi iusta causa & ratio appellandi subest.
- 30 Privilegium aut rescriptum Pontificis, quo conceditur alicui ut causa possit liberè appellare, poterit etiam tertio in ea provocare.
- 31 (Libere) dictio nec jure nec ratione, nec aequitate aliqua regularatur.
- 32 Contradictio ubi à jure sublata est, pariter & appellatio sublata intelligitur.
- 33 (Libere) dictio ubi est apposita, intelligitur sublata omnis contradictio, & impedimentum.
- 34 Liberam facultatem providendi beneficium vacans ipso jure adeptionem secundi cum per jus accipiat ordinarius, debet intelligi appellacione non obstante.
- 35 Sine contradictione actum celebrat, qui potest facere liberè.
- 36 Jura loquentia de privatione beneficii vacantis per adeptionem secundi incompatible juxta verba quibus utuntur, respiciunt executionem & possessionis avocationem, prout est verbum (illico, absque mora dispendio, &c.) & que ea sint jura plura explanantur.
- 37 Moram aut dilationem ubi res non recipit, appellatio sublata intelligitur.
- 39 Appellatio sublata intelligitur per verba equipollentia, 48. (Illico) dictio significat executionem paratam, nec requiri aliam condemnationem.
- 40 (Illico) dictio exponitur, id est sine ulla dilatione & significat laram sententiam jure operante.
- 41 (Mox) dictio idem operatur.
- 42 Statutum tollens appellacionem, debet esse clarum, non turbidum, cum suapte natura sit etiam stricta interpretationis.
- 43 Secus autem in lege, quia per eam tollitur appellatio etiam per equipollentiam.

- L. constitutio, ff. de appella. interpretatur, ibidem.
- 44 Dictiones (statim, illico, mox) excludunt appellacionem.
- 45 Opinio Hieron. Gonz. & Gratian. reprobat dicentes dictiones (mox, statim, confestim, illico) & similia non excludere appellacionem.
- 46 Dictiones (mox, statim, illico) & similia nullam dilationem admittunt, & intelliguntur sine temporis intervallo.
- 47 Dictiones (statim, mox) & similia important summariam cognitionem, & non requirunt sententiam.
- 48 Dictiones (statim, illico) & similia intelliguntur cum temperamento ratione subjecta materia.
- 49 Temporis intervallum quod requirunt dictiones (mox, statim, & similia) est ut non statim sententia lata executioni, sed omnia substantialia executionis prout citationes & similia præcedant.
- 50 Dictiones (mox, statim, & similia), effectu non indigent sententia translata in rem judicatum.
- 51 Executorialium paritio licet sit statim facienda, intelligitur tamen civiliter, & cum aliquo temperamento.
- 52 Executorialium paritionis temperamentum respicit tempus, non appellacionem, quam executoriales non recipiunt.
- 53 Sententia, qua declaratur incompatible vacasse per adeptionem alterius, ac simul mandatur ejusdem fieri provisionem, non suspenditur per appellacionem interjectam per detentatorem utriusque prout decrevit Senatus Vallisoletanus.
- 54 Clausula (dimittendi primum incompatible intra duos menses, &c.) adjecta in Bulla impetrationis secundi quomodo intelligenda est, & declaranda, & an ad juris terminos sit reducenda, remissive.
- 55 Clausula (dimittendi) an existenti in Curia terminus currat à tempore notitia capta possessionis in partibus.
- 56 Clausula (dimittendi) virtute quando possit vel non, ob non dimissionem beneficium impetrari, remissive.
- 57 Conc. Trid. sess. 7. de reform. c. 7. disponens contra retinentes incompatible procedendum esse appellacione, & inhibitione non obstantibus, dilucide explanatur.
- 58 Clausula (appellacionibus, &c. minime suffragantibus) ut generalis omnia in Concilio contenta comprehendit.
- 59 Text. in c. 2. requiris 41. de appell. expenditur.
- 60 Verbum (in præmissis) quo utitur Tridentinum, ad omnia precedentia refertur, juxta ejus grammaticalem significationem.
- 61 Clausula (de præmissis) ad omnia & singula precedentia refertur de necessitate.
- 62 Dictio [præmissa] est repetitiva omnium precedentium.
- 63 Dictio [supradictis] restringit dispositionem ad superiora, perinde ac si specialiter essent repetita.
- 64 Dictio [hujusmodi] precedentia reperit cum omnibus suis qualitatibus.
- 65 Bulla Pii Pape IV. edita in confirmationem Concilii mandavit omnia & singula decreta ejus observari appellacione remota.
- 66 Declaratoria sententia requiritur cum prævia cause cognitione, quando beneficium vacat ipso jure ob penam alicujus facti, puta, ob non residentiam, non tamen quando ex juris dispositione puta ob adeptionem secundi incompatible.
- 67 Inter vacationem beneficii ipso jure ob penam facti, & ob vacationem, ob juris dispositionem id dictantur, differentia, & ejus genuina ratio redditur.
- 68 Sententia declaratoria ubi requiritur in privatione beneficii ob penam non ideo sequitur, quod appellatio sit admittenda, si aliqua specialitatis ratione excludatur, ut in privatione ob non residentiam.
- 69 Sententia declaratoria incursum in penam privationis ipso jure quoad appellacionis prohibitionem, vestitur ex natura casus, cui adjicitur, ut si casus est appellabilis, a declaratoria appellatur, si inappellabilis, a declaratoria multo fortius prohibetur appellari.

- 70 Judex in declaratoria privationis ipso jure nihil novi agit, sed actum in præteritum ostendit.
- 71 Appellari licet non possit à pena excommunicationis lata ipso jure, tamen a declaratoria admittitur appellatio quoad utrumque effectum.
- 72 Declaratoria sententia incursum censurarum si sit lata in causa executiva secundam ejus naturam regularitur, & pariter non recipit appellacionem suspensivam.
- 73 Appellari non licet a pena legis seu canonice, a declaratoria tamen aliquem in eam incidisse, licita est appellatio.
- 74 Declaratus incidisse in penam si sit convictus & confessus non appellat.
- 75 Beneficiarius absens monitus & contumax plebitur pena privationis beneficii ob non residentiam, cujus executionem debet precedere declaratoria sententia diffinitiva cum causa cognitione, alias erit attentata, & nulla.
- 76 Declaratoria sententia aliquem esse privatum beneficium ob non residentiam, quando non recipit appellacionem suspensivam.
- 77 Contra non residentem quando proceditur ad privationem beneficii admittitur appellatio, si non procedit causa cognitio & citatio, & quo decreti genere tunc utitur Senatus Regius.
- 77 Beneficia omnia etiam simplicia quomodolibet residentiam requirentia, dicuntur incompatible, & per adeptionem possessionis pacificam secundi, vacat primum ipso jure ex dispositione Trid.
- 79 & 85 Concil. Trid. sess. 7. de reform. c. 4. explanatur.
- 80 Beneficia simplicia etiam requirentia residentiam per secundi adeptionem inter se non vacare hodie ipso jure, qui teneant.
- 81 Beneficia simplicia requirentia residentiam sunt inter se incompatible, & per consequens hodie vacans secundum ipso jure ex magis vera opinione.
- Text. in cap. de multa, de præbed. interpretatur, ibid.
- 82 Beneficium simplex non dicitur incompatible, quando ejus residentia non est præcisæ & absoluta, sed casualiva ratione amissionis fructuum.
- 83 Beneficium simplex non dicitur incompatible, quando residentia non est continua, sed ad certum tempus, nisi in eodem tempore concurrat servitium & residentia alterius.
- 84 Navarrus relatus pro contraria opinione explicatur.
- 85 Author valde miratur aliquorum Doctorum cavillantium clara verba, ibi relata Concil. Trid. d. cap. 4. sess. 7. de reform.
- 86 Concil. Trid. decreti sess. 24. de reform. cap. 17. quod contrarium videbatur d. c. 4. sess. 7. de reform. secundum aliquorum sinistram declarationem formalis sensus restituitur.
- 87 Circa incompatibilitatem beneficiorum, & ejus plurimas questiones, Doctores qui sint videndi.

ARTICULUS iste perdifficilis est, quem ad partes examinabo, quorum affirmativam: nempe judicem Ecclesiasticum vim facere, non deferentem appellacioni interjectæ à possessore primi beneficii vacantis ipso jure per adeptionem alterius incompatible; probatur primò, licet pena imponatur alicui ipso jure, requirit sententiam declaratoriam, quem in ipsam incidisse, que nihilominus est necessaria, Bart. in l. ejus qui delatorem, per text. ibi, ff. de jure fisci, & Joan. Andr. & alii scribentes, per text. ibi in c. una secundum leges in §. confirmationis, de hæreticis, lib. 6. Joan. Andr. Archidia. Petrus de Ancara Dominic. & Philip. Franc. in c. 2. de præscript. lib. 6. & in cap. felicitis, §. nullus, de penis, lib. 6. & omnes ferè scribentes in c. p. 1. de homicidio, eod. lib. Cardin. in clem. 1. in princ. annotat. 1. 4. de penis, & Petrus Salgado de Protect. Reg.